

ГЕОПОЕТИКА И ХЕРМЕТИКА: ПУСТИЊА

Сведочанство напуштана и напуштености

Пу-сти-ња-ци ни-су де-зер-те-ри, то смо сви ми оста-ли. Они су са-мо по-врат-ни-ци на ме-сто и сли-ку, апо-фа-тич-ку ико-ну зло-чи-на, од-но-сно па-ло-сти свих нас, да би је при-зна-њем и пре-у-мље-њем озе-ле-нели и ис-це-лили за сва-ко-га и за све

Пише: Дионисије Дејан Николић

Пу-сти-ња ни-ка-да ни-је мла-ка Она је или сту-де-на, но-ћу, или вре-ла, да-њу. Ти-ме она из-о-бра-жа-ва оно ста-ње у ко-јем ду-ша тре-ба да бу-де да би се истин-ски мо-ли-ла, страст без ко-је не-ма пра-вог по-зна-ња, или пра-вог пу-та ка ње-му: пут нео-бич-но-сти ко-ји во-ди у Па-ла-ту Му-дро-сти, су-прот-но од сва-ке не-сла-не и бљу-та-ве рав-но-ду-шно-сти. Пу-сти-ња је и је-дан од нај-бо-љих под-сет-ни-ка ду-ши на

нео-п-ход-ност мо-ли-тве, и она то чи-ни соп-стве-ном не увек и не ла-ко чуј-ном мо-ли-твом у ко-јој је не-пре-ста-но, про-из-но-се-ћи уз-да-хе и ту-же-ња све тва-ри ко-ја оче-ку-је из-ба-вље-ње од си-но-ва људ-ских, и то *par ex-cel-len-ce*

. Јер пу-сти-ња је, у па-лој ду-ши чо-ве-ко-вој, јед-на од нај-вер-ни-јих сли-ка па-ло-сти све ва-се-ље-не, где он нај-ја-сни-је от-кри-ва тај-ну соп-стве-не на-пу-ште-но-сти и из-гна-нич-ког жи-во-та, а у тој тај-ни, мо-жда, и још стра-шни-ју тај-ну те тај-не: о соп-стве-ном на-пу-шта-њу, од-но-сно се-бе као је-ди-ног и пр-вог пу-сти-њо-тво-ре-ћег на-пу-сти-те-ља: опу-сто-ши-те-ља.

Тај-на је да-кле у то-ме да је сва-ка пу-сти-ња увек не-чи-ја пу-сти-ња, а тај не-ко је упра-во чо-век: ни-је пу-сти-ња пу-сти-ња, већ је он пу-сти-ња; од-но-сно, пу-сти-ња и је-сте пу-сти-ња, али са-мо за-то што је чо-век опу-стео, на-пу-стио не-ка-да дав-но, а то и још увек чи-ни, се-бе лич-но, на-пу-шта-њем Оно-га Ко-јег не же-ли ни да се се-ћа. Е, на Ње-га га пу-сти-ња под-се-ћа, чак и ка-да ни-је све-стан, на то да нас је Не-ко на-пу-стио, за-пра-во, да смо ми на-пу-сти-ли Не-ко-га, али ти-ме опу-сто-ши-ли не Ње-га већ са-мо се-бе и сву твар.

Пу-сти-ња је увек не-чи-ја пу-сти-ња (или: не-ког!), не-ма ни-чи-је пу-сти-ње (: ни-ког!).
Оту-да *са-спенс ми-сте-ри-је на-пу-ште-но-сти:*

на-пе-тост ко-ја леб-ди у вре-лом или ле-де-ном, али ни-ка-да мла-ком пу-стињ-ском ваз-ду-ху! Ода-тле за-го-нет-ност и та-јан-стве-ност пу-стињ-ске ат-мос-фе-ре – оног нео-бич-ног „на врх ми је је-зи-ка, у пре-двор-ју ми је ср-ца, чу-јем га где ку-ца на вра-ти-ма а не знам ни шта ни ко, али во-лео бих да се се-тим...” осе-ћа-ја. Јер пу-сти-ња и је-сте, по-пут апо-фа-тич-ке ико-не, огле-да-ло и за-го-нет-ка, а не још ли-цем пре-ма Ли-цу Исти-не. Сто-га, ви-ше не-го оста-ла ме-ста – иако (или за-то што) пу-сти-ња ни-је по-ред нас, или ми у њој, већ је она у на-ма, као те-ло у ду-ши и ду-ша у ду-ху и из ду-ха – пу-сти-ња је бол-но све-сна посвемашње на-пу-ште-но-сти, на-пу-шта-ња и од-сут-но-сти, ко-ју

par ex-cel-len-ce

из-о-бра-жа-ва, чак и име-ном! И од те бол-не све-сти она се кри-је што да-ље од се-бе, у се-бе, али ни-ка-ко не успе-ва да се са-кри-је, те јој, ви-ше не-го „оста-лим” ме-сти-ма и вре-ме-ни-ма, пре-о-ста-је са-мо уз-ди-са-ње и ту-же-ње – бу-ду-ћи да јој са-мо-за-ва-ра-ва-ње по-ла-зи те-же за ру-ком не-го, го-то-во, би-ло ко-ме дру-гом – па и ро-ђе-на је, и то не по сво-јој во-љи, са-мо-за-ва-ра-ва-њем оно-га ко-ји са-да њу зо-ве име-ном ко-је би пре не-го би-ло ко-ме или би-ло че-му дру-гом упра-во ње-му од-го-ва-ра-ло,

ho-mo de-ser-ti-cu-ma

, или

ho-mo de-ser-ti-en-sa

, де-зер-ти-ра-ју-ћег чо-ве-ка, чо-ве-ка де-зер-те-ра.

Пустиња ци ни су де зер те ри, то смо сви ми оста ли, они су са мо по врат ни ци на ме-сто и сли-ку, апо-фа-тич-ку ико-ну зло-чи-на, од-но-сно па-ло-сти свих нас, да је при-зна-њем и пре-у-мље-њем озе-ле-не и ис-це-ле за сва-ко-га и за све. Пу-сти-њи пре-о-ста-је, да-кле, „са-мо” уз-ди-са-ње и ту-же-ње, као не-схва-ће-ном бо-га-та-шу ко-јем би требало да се учи-мо да „за-ви-ди-мо”, и да га као раз-бој-ни-ци пљач-ка-мо гра-бе-ћи од тог сил-ног и не-ис-црп-ног бла-га, на шта нас ова ту-жна бо-га-та-ши-ца то-ли-ко ду-го и то-ли-ко рет-ко успе-шно ма-ми. Ово ње-но не-же-ље-но бла-го, од ко-јег се на-ди-ма као кра-ва ко-ју не-ма ко да по-му-зе, је-сте бла-го уз-ди-са-ња и ту-же-ња за при-су-ством, за за-јед-ни-цом, бла-го не-мог ва-па-ја за ли-ци-ма и Ли-цем, за Са-бо-ром свих и све-га, да-кле, тер-ми-но-ло-шки снис-хо-де-ћи, ре-ци-мо, за би-ћем, јер би-ће је са-мо као за-јед-ни-ца, за-јед-ни-ца лич-но-сти: Са-бор-но-лич-ност: Са-бор-но-лич-но-би-ти-је: Са-бор-но-лич-но-би-ће. Сто-га пу-сти-ња пред-ста-вља и фан-том не-би-ћа, прет-њу над-ви-је-ну под сву па-лу твар, Ам-бис, ни-шта-ви-ло са по-ре-клом у ни-ко-ви-лу!... *Hic de-ser-tus, hic sal-ta!*

... Али, не за-бо-ра-ви-мо да се, ба-рем, још ово за-пи-та-мо:

Да ли је пустиња, за пра во, ви ше про стор ка ко се мно ги ма чи ни, или је ви ше вре ме?

Има ли у њој и из ње ви-ше про-сто-ра или, не-ким чу-дом, иако је вре-ме-про-стор-на, ви-ше вре-ме-на, вре-ме-на на-пу-ште-но-сти и од-су-ство-ва-ња (не-вре-ме-на):

ни је ли пустиња

стра шна сли ка гол(ем

)

ог вре ме на из ко јег је од сут на Веч ност? И

стра шна сли ка

гол

(ем)ог

про сто ра из ко јег је од су тан

Жи вот

?!

Те се упра-во за-то и чи-ни, на са-мо њој свој-ствен на-чин, не без-вре-ме-на, или све-вре-ме-на, већ – ван-вре-ме-на, а ипак не веч-на!? И ван-про-стор-на, а ипак не веч-на... Као смрт без оба-ла... Као не-ма али стра-шна ка-зна, од-но-сно опо-ме-на и под-се-ћа-ње, гри-жа, ину-ен-до, на-го-ве-штај, прет-ња, пре-кор... Ни-је ли пу-сти-ња сли-ка епо-хе, ве-ка, овог ве-ка са свим при-па-да-ју-ћим вре-ме-ни-ма и про-сто-ри-ма, ли-ше-ног ико-не Бу-ду-ћег – исто-ри-ја ва-ни-сто-ри-је без про-шло-сти и бу-дућ-но-сти те сто-га и без Веч-но-сти?

Ипак, и упра-во за-то, и пу-сти-њом ду-ва Ве-тар за ко-ји не зна-мо ода-кле до-ла-зи и ку-да од-ла-зи, и ко-ји ду-ва где год хо-ће, те **она пе̑ ва сво̑ ју пе̑ сму ра̑ до̑ сне ту̑ ге** сва-ким сво-јим – од-но-сно на-шим! – зр-ном пе-ска, ди-ном, или ство-ре-њем – та-ко-ђе и сво-јим оаза-ма –

она цр̑ та, сли̑ ка и ва̑ ја, гра̑ ди и раз̑ гра̑ ђу̑ је, уз̑ ди̑ ше и ту̑ жи

, по-е-ти-ком је-ди-ном пре-о-ста-лом он-де где оста-је са-мо оно што сва-ко-га и све по-след-ње на-пу-шта и по-след-ње уми-ре:

по̑ е̑ ти̑ ком на̑ де

:

по̑ е̑ ти̑ ком мо̑ ли̑ тве!

Пу-сти-ња се ши-ри. Као смрт без оба-ла. Али, где се умно-жа-ва грех, умно-жа-ва се и бла-го-дат: где се умно-жа-ва оча-ја-ва-ње, умно-жа-ва се и на-да: **где се умно̑ жа̑ ва**

пу̑ сти̑ на

умно̑ жа̑

ва се и ра̑ до̑ сна ту̑ га

[хар(т)молипи]

мо̑ ли̑ тве

с оне стра-не пе-си-ми-зма и оп-ти-ми-зма

ср-да-ца Ср-ца свих и Све-га Ко-је Се Уз-да-си-ма Не-ис-ка-зи-вим Мо-ли за сва-ко-га од нас.

<

(Јануар-фебруар 2006)